

Hospicetanken vinder stærkt frem

I maj måned holdt vi generalforsamling, hvor formanden for folketingets sundhedsudvalg, Preben Rudiengaard fortalte meget spændende og levende om sit arbejde på Christiansborg. Referat kan læses i dette nummer af Nyhedsbrevet.

Nye hospicer på vej.

Ved den efterfølgende generalforsamling kunne formanden Leif Geertsen bl. a. oplyse, at hospiceideen for alvor er slået an. Ud over landet er der nu oprettet 158 hospicepladser. Og flere kommer til, for der er i øjeblikket fire nye hospicer på vej og endnu flere er på

forberedelsesstadiet.

Vores ide om et hospice i Sydvestjylland har altså været rigtig, og vi kan nu i Støtteforeningen tælle 1430 medlemmer. Der er grund til at sige tak til hvert eneste medlem.

I efteråret fik vi de **nye vedtægter vedtaget**. Nu er opgaven ikke at etablere et hospice, men at støtte den fortsatte udvikling. Desuden blev det fastslået, at vi yder støtte til den kirkelige betjening og til musik samt at vores arbejde hviler på det kristne grundlag.

Sidst på året holdt vi et fællesmøde med Fondsbe-

styrelsen for vores Hospice. Begge bestyrelser ønsker et godt samarbejde til gavn for Hospice og der var enighed om at henstille til at givne gaver (beløb) indbetales til Støtteforeningen.

Vores brochure bliver udsendt i en ny udgave, hvor den smukke blå farve vil pryde forsiden og i øvrigt være et gennemgående træk ved denne folder.

Støtte og stå vagt.

Vores støtte er i det forløbne år som sædvanlig udelukkende gået til Hospice Sydvestjylland. Vores forening har alene som formål at støtte livet på Hospice og stå

vagt om huset. Bestyrelsen har kunnet imødekomme de ønsker, som Hospice er fremkommet med.

Ved generalforsamlingen var alle valg til bestyrelsen genvalg. Vi fik desuden indvalgt endnu en suppleant. Det blev den tidligere vicedirektør i psykiatrien i Region Syddanmark, Esbjerg og Ribe, Pia Hvorslev.

Leif Geertsen sluttede med et citat af professor K. E. Løgstrup: "Den enkelte har aldrig med et andet menneske at gøre, uden at han holder noget af dets liv i sin hånd".

Fra kroen til kirken

Til vores efterårsmøde den 20. Oktober på KFUM og KFUK i Esbjerg kommer sognepræst Michael W. Brautsch, Gjesing.

Tidligere har Michael Brautsch været sognepræst i Darum og Bramming, men forinden har han beskæftiget sig med meget andet. Oprindeligt udlært i Fiona Bank på Fyn, senere to år i Paris hvor han arbejdede med turisme. Senere højskoleleder og projektleder inden for konfliktløsning og integration. Og så har han i flere år været i restaurationsbranchen, men nu er han altså – som han selv siger – gået fra kroen til kirken.

Emnet for Michael Brautsch vil være "Håb".

Vi glæder os meget til den

20. oktober 2009 kl. 19.00 på KFUM og KFUK i Esbjerg.

Alle er velkomne!

Leif Geertsen.

AT VÆRE TIL STEDE

HOSPICEPRÆST
DORTE LAUKAMP
- AT VÆRE TIL
STEDE

-Det at være til stede er det allervigtigste, understreger Dorte Laukamp. Min opgave er ikke at missionere i et menneskes sidste dage, men at stå til rådighed som medmenneske og præst. Når der er brug for præsten er jeg klar i mødet, og så møder jeg "den anden" med en kristen ramme om det, jeg gør og siger – også at vi i døden er i Guds hånd, og noget bedre og mere trygt er der ikke at sige om den ting. Og mere behøver vi ikke at vide.

Det sønderjyske

Ordene falder med stort engagement og nærvær, og på tommandshånd mærkes en betydelig intensitet over vores nye hospicepræst. Dorte Laukamp tiltrådte 1. marts, men vi måtte undvære hende i ca 1 måned pga. en grim virus på balancenerven. Men nu er hun heldigvis frisk igen og fortæller om sin baggrund, at hun er sønderjyde, af delvis alsisk aftapning. Beretter videre, at hun er 54 år, er fraskilt, har tre voksne børn godt i vej og et barnebarn samt et på vej.

Dorte Laukamp blev ordineret i 1987 og har siden arbejdet fuldtids som sognepræst i Billund indtil ansættelsen på Hospice. Herefter er det

arrangeret således, at hun virker ½-tids i Billund og ½-tids på Hospice. Teologisk betegner hun sig som grundtvigsk-tidehvervsk.

Vejen til Hospice

Hvad førte dig til Hospice?, spørger jeg. -I min rolle som sognepræst er forkyndelsen naturligvis det centrale, men jeg har altid haft en særlig glæde af samtalen med det andet menneske og arbejde med sorggrupper, med mennesker der havde mistet el-

ler skulle til at miste, så mit virke her på Hospice falder i naturlig forlængelse heraf. Derimod må jeg erkende, at jeg gennem årene har haft det tiltagende svært med konfirmandundervisningen, og eftersom den begyndte at tære på mit helbred, er jeg glad for, at jeg nu er fritaget for den og kan koncentrere mig om de voksne.

Vred på Vorherre

-Det er vidt forskelligt, hvad patienterne på Hospice bru-

ger mig til, fortsætter Dorte Laukamp, nogle gange drejer det sig om rent praktiske ting vedr. begravelsen eller bedemanden, andre gange om angsten for døden eller måske især tiden før døden. Ofte kommer der et godt oplæg til en samtale, når jeg spørger: "Er du vred på Vorherre?" Som præst kan jeg udmærket forstå patientens oplevelse af sygdommens meningsløshed og afmagt, og ingen vil høre mig i den sammenhæng tale om, "at der er en mening med det hele". Som et tilbud for alle på Hospice holder jeg gudstjeneste én gang om måneden og har planer om aftensang hver mandag sidst på eftermiddagen.

Livsfortællingen

-I mit arbejde vil jeg meget gerne have den enkelte patient til at fortælle om sit liv med dets mange facetter og dermed se sig selv som et helt menneske og ikke kun som den syge og forarmede. På den måde kan patienten i sine sidste dage opleve en helhed og måske se et mønster: det havde betydning, at jeg var til.

Livsbagage

Det må kræve livserfaring, alder, engagement og mod til nærvær at være hospicepræst. Fra Støtteforeningen siger vi velkommen til Dorte Laukamp.

vhn

OFFENTLIGT MØDE 12. maj 09

Forventningerne var store, og allerede klokken 18.30 ankom de første tilhørere til Støtteforeningens forårsmøde for at høre, hvad formanden for Folketingets Sundhedsudvalg Preben Rudiengaard havde på hjerte. Da han tog ordet, var vi godt 100 fremmødte, og vi blev ikke snydt. I sin indledende præsentation af Preben Rudiengaard fremhævede Støtteforeningens formand, Leif Geertsen, at Rudiengaard som mangeårigt medlem af bestyrelsen succesfuldt havde arbejdet energisk for hospicesagen på de ydre linier, både lokalt og på landsplan.

Rudiengaard havde samlet sit indlæg under overskriften "aktuelle emner og varme sager":

- **Fedmeepidemi og grænsehandel** er et typisk eksempel på, hvordan de gode intentioner om et sundere liv nok så meget kommer til at handle om forsigtige prisforhøjelser på udvalgte varer som fedt, sukker og sodavand for ikke at øge grænsehandlen.

- En anden af de varme

sager er, at **patienternes ret til behandlingsgaranti inden for en måned** er sat ud af funktion på grund af sygeplejerskernes strejke sidste sommer. Imens forsøger politikerne af få nye og billigere aftaler om honorering for behandling på privathospitalerne.

- **Kræftpakken er undervejs.** Der er stadig problemer med tidsfaktoren fra henvisning af patienten til undersøgelse og behandling. Der lægges op til, at der kun må gå en uge fra henvisningen til at sygehuset har igangsat en udredningsproces.

- **Kræftbehandlingen er sat under pres** af de patienter, der ikke vil acceptere, at der "ikke er mere at gøre". Så sælger de, hvad de har, eller gældsætter sig og tager til Kina. En del af baggrunden er, at der ofte mangler en ordentlig kontakt og kommunikation mellem læge og patient, når der ikke længere er et behandlingstilbud eller en acceptabel livsforlængende behandling. Problemet med Kina er, at de kinesiske læger ikke vil offentliggøre deres behandlingsmetoder og resultater. Kræftens Bekæmpelse vil finansiere et projekt for 3 danske læger, hvis kineserne vil modtage dem og lade dem få adgang til undersøgelser og behandlingsresultater. På en måde er det uværdigt, fremhævede Rudiengaard, at danske patienter må tage til Kina, til en fremmed kultur hvor al kommunikation må foregå via tolk, og hvor nogle patienter bliver dårligere derude og dør langt hjemmefra.

- Hele området med **genoptræning af udskrevne patienter** fra sygehusene er flyttet fra amterne til kommunerne, og det er ikke godt nok endnu.

- **Regionerne**, mon ikke det er sidste gang der er valg til dem? Regionsrådet har 41 medlemmer uden nogen reel indflydelse.

- **Formiddagsbladernes interesse for Sundhedsudvalgets udenlandsrejser** varer almindeligvis kun kort tid, især når rejsens mål og resultater lægges frem. F.eks. rejsen til Indien, hvor udvalget besøgte en af de klinikker, hvor danske kvinder køber en rugemor og henter barnet hjem efter fødslen. Klinikken blev - efter Rudiengaards ubesmykkede vurdering - ledet af en charlatan af en læge. Næste besøg på turen gjaldt en klinik, hvor vesteuropæere tager hen og køber et fattigt menneskes ene nyre. Der var et uhyggeligt misforhold, mellem det beløb vesteuropæeren betalte til klinikken, og det beløb den fattige modtog. Hvor er etikken?, lød det retorisk. Et andet problem er, at nogle medicinalfirmaer afprøver deres endnu ikke godkendte medicin på fattige indere. Hele sagen om rekruttering af indiske speciallæger til de midtjyske sygehuse blev ikke uventet en fiasko. Lægerne var svære at integrere, da de har en hel anden status i deres hjemland - nærmest som små konger, så nu er næsten alle rejst tilbage.

- Udvalget foretager også indenrigsrejser, som f.eks.

til **Vejle Sygehus**, som har haft succes med indførelse af kræftpakker, der nu skal være model for resten af landet. Med færre akutsygehuse i landet bliver der længere afstand til sygehuset, og en af udvalgets ture gik til helikoptertjenesten i Niebøl syd for grænsen for at indhente erfaring og inspiration.

Preben Rudiengaard sluttede med at fastslå, at

- **Hospicer er en fantastisk ting.** Behovet for pladser er stort, og vi bliver bl.a. nød til at se på aldersfordelingen i samfundet og andelen af enlige. SPAREBESTRÆBELSERNE fra regionernes side er en realitet. Region Midtjylland ønsker at spare 1.5 mio. kr. på budgettet på regionens hospicer, heraf 1 mio. kr. alene på Hospice Ankerfjord, der har modtaget en donation på 20 mio. kr. Den type sparerunder kan meget nemt "smitte" til de øvrige regioner. Det bliver nødvendigt at få sikret, at hospicernes modtagne donationer holdes udenfor budgetterne!

PÅ et spørgsmål fra Helge Larsen om, hvordan man prioriterer forebyggelse for børn, måtte Rudiengaard med ærgrelse konstatere, at forebyggelse i dag stadig er stedbørn i sundhedsvæsenet.

For få år tilbage hed et slogan "Sundhed for alle år 2000", måske er det nærmere "Sundhed for alle om 2000 år".

Ref. Aja Høy-Nielsen

Mennesket i verden

Ulla K. Jessen, Hospiceleder

På hospice, i det palliative felt, befinder mennesket sig i komplekse livssituationer. Vi møder mennesker, der lider af en uhelbredelig sygdom og derfor oplever, at liv, lidelse og død kolliderer på en ekstrem måde. Det er sårbare mennesker, fordi sygdom har fået overtaget i

deres liv. På Hospice må vi derfor gøre os tanker om, hvordan den syge så ser på sig selv og på verden og i hvilken forståelse personale og patienter møder hinanden?

Jeg vil her videregive en lille del af hospitalspræst ved Herlev Hospital Tom Andersen Kjærs indlæg ved 5. kongres i Foreningen for Palliativ Indsats.

Tom Andersen Kjær fremlagde et kritisk syn på, at vi i den moderne verden og i den del af sundhedsvæsenet, der beskæftiger sig med helbredende behandling, efterstræber at mennesket kan få kontrol over sygdom såvel som død. Mennesket forstår i denne sammenhæng sig selv som sit eget livs ansvarshavende redaktør. Det konstruerer selv sit eget liv. Omgivelserne, altså

verden, leverer blot alt det som mennesket kan bruge i den proces. Verden er "en hylde med varer, skabt for mennesker".

Tom Andersen Kjær gav et bud på en anden måde at tænke mennesket i verden på. Han tog afsæt i religionsfilosoffen K.E. Løgstrups analyse, der munder ud i, at mennesket er indfældet i verden. Verden er os givet! Verden omkring os er ikke bare omgivelser, som vi kan vælge til og fra i forhold til. Verden er vores ophav. Så længe vi er her, er vi en del af verden og vores forhold til verden er vores liv. Det skabte liv har vi hele tiden på det vilkår, at det kan tilintetgøres. Den endelige tilintetgørelse er døden, et af livets grundvilkår.

Tom Andersen Kjær havde fokus på, at mennesket ikke

er verdens Herre, at mennesket hører til verden og aldrig kan begribe verden fuldt ud.

Allerede nu har jeg mødt flere hundrede patienter på Hospice Sydvestjylland. Jeg oplever, at hvor mennesker ruster sig til døden, sker der en erkendelse af, at vi jo ikke kan kontrollere alt, ej heller sygdom og død. Dette giver øjensynligt en form for ro i sindet. Vores intension er, at vi som hjælpere, som sundhedspersonale må stræbe efter at følge Tom Andersen Kjærs anbefaling om, at nedtone vores optagethed af teknikker, redskaber og værktøjer - når de ikke er nødvendige for behandlingen. Vi vil møde hinanden med agtelse som sårbare mennesker.

Mindeord

Vores tidligere formand for Støtteforeningen, Betty Carstensen, døde den 13. juli i år.

Etableringen af Hospice var en vanskelig sag, - både politisk og økonomisk - men her kom Bettys alsidige erfaring som tidligere borgmester i Varde og hendes store forhandlingsevne til umådelig hjælp.

Det blev Betty Carstensen, som kunne tage det første spadestik på Hospice Sydvestjylland og det blev

også Betty, som kunne være med til at fejre indvielsen af Hospice i Esbjerg. Det var en meget stor glæde for hende.

Den sidste tid tilbragte Betty på Hospice Sydvestjylland. I Støtteforeningen skylder vi Betty meget, men midt i sorgen og det lange sygdomsforløb var det en glæde, at Betty blev mødt af så megen omsorg og værdighed under hendes ophold på Hospice.

Jeg besøgte hende på Hospice og hun sagde til mig, at det var ligesom et ophold på et femstjernet hotel.

Men livet ebbede ud og i Støtteforeningen vil vi sige et oprigtigt

Æret være Betty Carstensens Minde.

Leif Geertsen

